Umeå universitetsbiblioteks verksamhetsplan 2027–2029

Typ av dokument:	Plan
Datum:	2026-10-22
Dnr:	UB 1.3.1-30-26
Beslutad av:	Biblioteksstyrelsen
Giltighetstid:	2027-01-01 – 2029-12-31
Område:	Styrning, planering och resursfördelning
Ansvarig enhet:	Umeå universitetsbibliotek exklusive UPL
Ersätter dokument:	*Verksamhetsplan 2023–2026, Umeå universitetsbibliotek*. Fastställd 251024 (UB 1.1-56-25)

1. Bibliotekets uppdrag och nuläge

Bibliotekets uppdrag är att stödja och stärka universitetets forskning, utbildning och kunskapsspridning. Uppdraget är på samma gång oförändrat och i konstant förändring då det utvecklas i takt med kärnverksamhetens behov och förändringar i samhället. Dagens bibliotek är ett hybridbibliotek som kombinerar digitala tjänster och medieresurser med fysiska samlingar, lärmiljöer och mötesplatser.

En stor del av bibliotekets verksamhet är av mer löpande karaktär, men samtidigt grundläggande för både forskning och utbildning. Informationssökning och källkritik hör till bibliotekets kärnkompetens och biblioteket spelar en viktig roll för att stärka medie- och informationskompetensen på alla nivåer inom universitetet. För många användare ses den dagliga driften och servicen på Universitetsbiblioteket och Biblioteket Konstnärligt campus fortfarande som kärnan i uppdraget. Den digitala utvecklingen har ökat förväntningarna på åtkomst till material i digitalt format och att bibliotekets tjänster är digitala. Samtidigt kvarstår, och ökar, behovet av stöd för en kritisk och ansvarfull informationsanvändning, inte minst kopplat till den ökade användningen av artificiell intelligens.

För att möta de senaste årens behov av kostnadsminskningar har biblioteket markant minskat sin personalstyrka. Även planeringsperioden 2027–2029 präglas av fortsatt stramt ekonomiskt läge för hela lärosätet. Biblioteket behöver därför tydligt prioritera och effektivisera verksamheten för att även framöver vara en ändamålsenlig och högkvalitativ infrastruktur för universitetets kärnverksamhet.

I början av planeringsperioden återöppnar Universitetsbiblioteket i nyrenoverade lokaler. Biblioteket kommer fortsatt att vara en plats för tryckta böcker men utgör också en arena för nya former av aktiviteter med fokus på informations-förmedling och kunskapsspridning. När bibliotekets personal återvänder efter den längre evakueringen finns också möjlighet göra anpassningar som främjar nya och uppdaterade interna flöden och arbetsprocesser.

Denna utveckling ger biblioteket goda förutsättningar att även framöver vara en central och strategisk resurs för universitetets forskning, utbildning och långsiktiga kunskapsutveckling.

2. Syfte

Syftet med bibliotekets verksamhetsplan för 2027–2029 är att

- visa vilka långsiktiga mål som gäller för biblioteket fram till 2035 och se till att verksamheten bedrivs i linje med universitetets vision
- tydliggöra de delmål som gäller för 2027–2029
- ge stöd för bibliotekets strategiska arbete och visa vilka gemensamma prioriteringar som gäller under perioden.

3. Mål och prioriterade aktiviteter

Biblioteket är en möjliggörare av forskning och utbildning och ett hjärta i ett levande campus där akademisk kreativitet och livslångt lärande möts.

3.1 Långsiktiga mål med sikte på 2035

Ett öppet bibliotek för demokrati, bildning och hållbarhet

År 2035 är biblioteket en stark aktör för öppen vetenskap, akademisk frihet, demokratisering och hållbar utveckling. Genom att tillgängliggöra forskning, kulturarv och läranderesurser bidrar biblioteket till ett samhälle där fler kan ta del av, granska och använda information. Biblioteket arbetar även aktivt för att ge tillgång till information som annars inte är öppen vilket främjar inkludering och demokratisk tillgång till information.

Biblioteket som medskapare för forskning med ökat genomslag

År 2035 är biblioteket en strategisk part i forskningsprocessen med tjänster som stärker forskningens konkurrenskraft, reproducerbarhet och samhällsnytta. Biblioteket stärker forskarnas möjligheter att hitta, använda, publicera och sprida information genom kvalificerat stöd för vetenskaplig kommunikation och öppen vetenskap.

Biblioteket som en självklar del av attraktiva utbildningar

År 2035 är biblioteket en aktiv part i universitetets utbildningar, både på distans och på campus. Biblioteket är en naturlig del i program och kurser för att utveckla studenternas informationskompetens, kritiska förhållningssätt och förmåga att verka i ett kunskapssamhälle präglat av artificiell intelligens och snabb förändring. Genom tillgängliga och inspirerande lärmiljöer, relevanta informationsresurser samt studentnära stöd bidrar biblioteket till förbättrade studieresultat, ökad genomströmning och en attraktiv studieupplevelse.

Biblioteket som en lärande organisation med fokus på hållbara arbetssätt

År 2035 är biblioteket en attraktiv, inkluderande och lärande organisation med god förändringsförmåga. Genom strategisk kompetensförsörjning, kontinuerligt lärande och ett tillitsbaserat ledarskap utvecklar biblioteket den kompetens som krävs för att möta nya behov från forskning och utbildning.

3.2 Delmål och prioriterade aktiviteter 2027–2029

För att nå de långsiktiga målen läggs fokus på några verksamhetsområden och aktiviteter. Ett flertal aktiviteter svarar mot flera mål men kopplas nedan (samt i bilaga 1) mot ett specifikt delmål.

Målen och de prioriterade aktiviteterna följs upp minst två gånger per år. Till respektive aktivitet finns en separat plan där indikatorer, mätvärden och avstämningstillfällen framgår i detalj. Aktiviteterna ska både utveckla, fördjupa och förenkla verksamheten under 2027–2029.

3.2.1 Ett forskningsnära bibliotek som främjar öppen vetenskap och långsiktig tillgång till informationsresurser och samlingar

Biblioteket ska stärka forskningsstödet genom att över tid tillhandahålla relevanta informationsresurser och kvalificerat stöd inom publicering, bibliometri, forskningsdata, informationssökning och sökuppdrag. Biblioteket främjar öppen vetenskap genom att erbjuda infrastruktur för publicering med öppen tillgång och under perioden utveckla bibliotekets stöd till forskare även genom aktivt deltagande i det nationella projektet SwePrint.

Under perioden 2027–2029 planerar biblioteket

att öka andelen tillgängliggjort material inom ramen för projektet SwePrint, en nationell digital infrastruktur för svenskt tryck

att öka fokus på användarstyrt urval för digitisering utifrån koppling till aktuell forskning

att utveckla ett sammanhållet stöd för strategisk publicering med Bibsamkonsortiets handlingsplan som utgångspunkt

att utveckla nya metoder för att följa upp universitetets öppna vetenskap, inklusive öppna publikationer och forskningsdata

att fortsätta utveckla och stärka ändamålsenliga fysiska samlingar med tydlig relevans för Umeå universitets forskning, samt bevarandet och tillgängliggörandet av kulturarvet.

3.2.2 Biblioteket bidrar till hög kvalitet i utbildningen genom tillgängliga lärmiljöer, relevanta resurser och ett behovsanpassat stöd

Biblioteket ska vara en naturlig och betydelsefull del av en växande universitetsstad genom att erbjuda tillgängliga, attraktiva och inkluderande miljöer för studier, akademiska möten och tvärvetenskaplig dialog som stärker forskningens och utbildningens kvalitet och genomslag.

Stödet till både studenter och lärare stärks genom att biblioteket verkar för fortsatt god tillgång till kurslitteratur och kompletterande informationsresurser samt vidareutvecklar det grundläggande stödet inom informationssökning och akademiskt skrivande. Stödet ska kunna nås digitalt, av så många som möjligt och i stor utsträckning vara oberoende av tid och plats.

Under perioden 2027–2029 planerar biblioteket

att tillgodose att det nyrenoverade biblioteket är ett tillgängligt bibliotek som svarar mot användarbehov samtidigt som medarbetarnas tid prioriteras till där den gör störst nytta

att utarbeta arbetssätt som stödjer flöden och processer utifrån verksamhetens föränderliga behov

att vidareutveckla bibliotekets tjänster för att stärka tillgången till information och stöd oavsett fysisk plats.

3.2.3 Biblioteket har en organisation som möjliggör strategisk utveckling, effektiv prioritering och långsiktig kompetensförsörjning

Mot bakgrund av de senaste årens förändringar inom bibliotekets organisation har en översyn påbörjats under 2026. Implementering, utvärdering och kalibrering planeras att genomföras under den kommande planeringsperioden.

Under perioden ska biblioteket stärka sin förmåga att anpassa verksamheten utifrån förändrade behov och förutsättningar. Användarna ska möta ett samordnat och skalbart stöd samtidigt som resurser, kompetens och arbetstid används effektivt och hållbart.

Under perioden 2027–2029 planerar biblioteket

att forma en organisationsstruktur som möjliggör bättre sammanhållen och strategisk verksamhet samt underlättar för prioritering och resursfördelning vid förändringar

att minska den organisatoriska sårbarheten genom stärkt kompetens-överföring och intern kunskapsdelning

att stärka förmågan att förebygga, upptäcka och hantera störningar och säkerhetsrisker avseende cyber- och informationssäkerhet.

4. En trygg, hållbar och inkluderande arbetsplats – arbetsmiljö, säkerhet, miljö och aktiva åtgärder mot diskriminering

Som en integrerad del i bibliotekets verksamhet pågår ett systematiskt arbete med att vara en trygg, hållbar och inkluderade arbetsplats. Ett led i detta är Handlingsplan för arbetsmiljö, säkerhet, miljö och aktiva åtgärder 2027–2029 (bilaga 2). De aktiviteter som är listade nedan är övergripande sammanfattningar av de risker som finns i nämnda handlingsplan.

Under perioden 2027–2029 planerar biblioteket

att främja en hållbar arbetsmiljö som bidrar till god hälsa, återhämtning och långsiktig arbetsförmåga

att stärka delaktighet, dialog och gemensam riktning genom tydlig kommunikation och ett tillitsbaserat ledarskap

att stärka förutsättningarna för en god fysisk arbetsmiljö, ett systematiskt säkerhetsarbete och ett hållbarhetsperspektiv i verksamheten

5. Ekonomi i balans

Det strama ekonomiska läge som fortsatt råder för universitetet kommer innebära att biblioteket fortsätter att jobba med prioriteringar för att säkerställa en budget och ekonomi i balans. Alla aktiviteter i aktivitetsplanen är resurssatta och i stort sett alla är planerade att genomföras inom ordinarie resursfördelning. De ekonomiska förutsättningarna och budgeten för det kommande året framgår i sin helhet i bilaga 3, tillsammans med preliminära planer för de två efterföljande åren.

Bilagor

1. Aktivitetsplan 2027–2029
2. Utdrag ur *Handlingsplan för arbetsmiljö, säkerhet, miljö och aktiva åtgärder 2027–2029*, punkt 3.4–3.5 samt 4.3–4.5
3. Budget 2027 inkl preliminär plan 2028–2029